

Andra roten, tomt 14

Kvarteret Herrnhutaren

Tolfte roten 1637–57v

Kungsgatan 47 (tills. m 2.15) södra sidan

Sjätte roten 1657h–70

fr. Ö hamnen t. Korsgatan

Erik Carlssons i Åby

Nils Pihl

1666–76

Nils Pihl brännvinsbrännarens änka

1677–81, M1676–77: 1 tomt, G 1676–81 1 tomt

Gbg överrätt 30.9.1667: Samma dag lagbjöds *Erik Carlssons i Åby* gård här i staden belägen, vilken Nils Olufsson Pihl för 300 rdr köpt haver.

Nils Olufsson Pihl skrev den 3.9.1668 (EIIa:2), att han inte kommit till någon köphandel ”allenast låtit mig bruka widh kiällareskänkeri och något wid brännvinsbränning”. Han ville få tillstånd till brännvinsbränning, vilket tillstånd beviljades honom samma månad. Hans hustru *Karin Engelbrektsdotter* (död före 4.2.1692) var syster till brännvinsbrännare *Claes Philipsson Cüpers* hustru *Maret Engelbrektsdotter* (se 4.29–30). Den 27.1.1670 ställde skulten Anders Bengtsson Nils Pihl till svars för att hans hustru ”i nästförleden söndag under högpredikan hafwer tappat brännvin åt en stadens soldat Anders Remer benämnd”. Nils Pihl försvarade hustrun med att det skett av ”oförstånd och honom owitterligen” medan han var i kyrkan.

Nils Olofsson Pihl och Karin Engelbrektsdotter hade två döttrar. Den ena var gift med *löjtnant Johan Nilsson* (son till *Nils Torkilsson och Gro Eriksdotter Borgstedt*), den andra *Helena Nilsdotter* var gift med *Johan Eilking d.y.* Denne skrev (EIIa:7a) att hans sal svärfader och svärmoder hade nedlagt stor omkostnad på de brännvinsrättigheter magistraten 1668 överlätit, varför han ville övertaga dessa. Den 4.2.1642 visade Johan Eilking i rätten sin sal svärmoder Karin Engelbrektsdotters testamente.

När tomtöreslängderna börjar 1696 befinnes Johan Eilking vara ägare till gården. Han betalade fortfarande tomtöret t.o.m. 1702, trots att hans fordringsägare den 27.9.1697 sålde huset till

gördelmakaren Johan Fredrik Reichel.

Vid uppbudet den 14.2.1698 anges gården vara belägen ”mellan salig Lorens Ekelund i öster och Olof Tolleson i väster” – om det inte samtidigt fanns två Johan Eilking, så var denne Johan Eilking son till rådmannen Henrik Eilking. Den senare testamenterade den 4.11.1697 (AIIb:4) till sina dotterbarn *Johan och Henrik Printz* med anledning att deras far sal *Niclas Printz*, som rådmannen skriver ”mot all förmodan lämnat sin kära hustru Ingeborg Eilking uti helt slätte och bedröfweligge willkor” genom de skulder han skaffat sig, innan han gifte sig med Ingeborg. Denna testamentariska disposition konfirmerades av rådmannens son Joh. H Eilking. Den 29.8.1706 krävde Johan Eilking ”sal herr Schwager Adam Altesleben” på sin avlidne fader rådmann Henrik Eilking vägnar. (Även Anthoni von Lengerken skriver om svågern Adam Altesleben).

Den 20.10.1692 omtalas Johan Eilking, hans broder *Gustaf Eilking*, som åtnjutit kost hos Johan E, och deras moder i mål mot *Erik Månsson*.

Johan Eilking's änka *Britta Persdotter Bollmér* blev omgift med *tenngjutaremästare Anders Winberg*. Gården uppbjöds 4.11.1701 av Kungl. Maj:ts Ständers bankokontor.

Guldsmedsmästare Johan Henrik Halck (född 1671, burskap 12.7.1700, 1718 vald till kapten i borgerskapets kår) köpte 1702 (genom stadsfiskal Jonas Styfwert, uppbud 16.2.1703) *avvikne gördelmakaren Johan Fredrik Reichels* gård av lånekontoret: Halck fick fasta den 6.4.1703 och pantsatte samma år gården till hospitalet ”mellan Olof Tolleson i väster och Anders Andersson i öster”. 1715 taxerades tomten 200, gården 240 och lösöret 800 d smt, Gesäll var 1717 Petter Forssman. Johan Henrik Halck begravdes i Christine den 25.4.1725 efter att några veckor innan han avled ha varit slagrörd. Hans änka *Maria Wallman* med vilken han gift sig 14.11.1700, var dotter till *guldsmeden Sven Wallman*, död 1706 och *Margareta Hertig* (1647–1720). Hon behöll gården till 1739, då

guldsmedsmästare Anders Hafrin

blev ägare. Hafrin blev borgare 11.9.1733: han begravdes Chr 25.5.1756. Hans änka *Rebecka Schildt* sålde 22.7.1757 (uppbud 8.8.1757) för 3 400 d smt hus och gård på Kungsgatan till bokhållaren vid Ost. Ind. Komp, Jonas Malm Eriksson som ombud för *superkargören i Ostindiska Kompaniet Anders Jeurgen Groen*, född 1719, död 54 år gammal på Gudhem enligt uppgift återgiven i Chr kyrkobok 17.8.1773. Han gifte sig 6.12.1747 med *Anna Elisabeth Olbers* (1721–1810). dotter till *svenske handelsagenten i Amsterdam Daniel Niclas Olbers*, fr 1723 mäklare i Göteborg, död 1731) och *Alida Elisabeth Dubique*, död 1746

I oktober 1761 sades *bokbindare Johan Winberg* tillsammans med den 1765 till kyrkoherden i Romeled utnämnde kateketmagistern och fattighusprästen *Hans Georg Giädda d.y.* ha övertagit gården 2.14. Giädda tvistade 1770 och 1772 med sin förre svärfader *amiralitetsfältskären Carl Friedrich Heinrici* om Hans Georg Giäddas avlidna hustru *Brigitta Maria Heinricis* arv efter sin avlidne morfader *Samuel Ranke*. Hon hade avlidit 24-årig efter att först ha fött en son, begr. i aug 1770: hon begravdes Chr 14.12.1769 (EIIb:142 och 150) och 1.21, Enligt Skarstedt (sid 411) var två av Giäddas hustrur *kronofogdedottern Gunilla Catharina Öhrvall* och *Elisabeth Brag*, dotter till Giäddas företrädare i Romeled kyrkoherde *Wilhelm Bragh*.

Johan Winberg var son till bokbindare *Torsten Winberg och Christina Grefwe* och fick burskap som bokbindare 25.10.1754. Han flyttade 1779 (samma år som Giädda avled) från staden. Gift *Ingeborg Westerlind*. Winberg stod för gården 1669 men i juni 1774 ägdes den av

handelsmannen Benjamin Henrik Bratt

(se Gbg hj II s 188), medlem av Uddevallasläkten Bratt, född 13.12.1748, död 11.10.1787. Han hade erhållit burskap i Göteborg 27.3.1772. 1787 blev han direktör för Grönlandskompaniet och skrev i Vetenskaps- och Vitterhetssamhällets samlingar en uppsats om valfiskavskräde. Hans första hustru *Ingeborg Dorothea Matzen* avled i sin första barnsäng 1776. Hans andra hustru *Petronella Maria Lauterbach* överlevde honom i många år och avled först 1835.

Länge kunde inte Benjamin Bratt behålla denna gård på Kungsgatan. Hans konkurskuratorer *handelsmännen Johan L. Rotzell och Martin Kullman* lät den 31.8.1780 försälja den på offentlig auktion. Den inropades då av

Kakelugnsmäster, ”krukmakareålderman” Jonas Lundgren

för 1 475 rdr specie. och sades vid uppbudet den 11 dec. samma år vara belägen i stadens andra kvarter vid Kungsgatan mellan stadsfältskären Meinckes hus å östra och handelsmannen Peter P Ekmans hus å västra sidan.

Jonas Lundgren avled den 15.6.1784. Hans hustru *Anna Margareta Broman*, dotter till *Brita Andersdotter Bagge*, blev troligen omgift med *krukmakaremäster Gottfrid Bartz*.

Gården här på Kungsgatan övertogs av dottern *Sara Margareta Lundgren* och hennes man *guldsmeden Johan Abelin* (mästare 26.4.1773 och burskap s.å. 14 maj). Gården sägs i tomtöreslängden 1790 tillhöra guldsmeden Abelins änka.

Redan 1785 bor *handelsmannen Lars Utberg* i gården. Han blir ägare av den före 1795. Han hade erhållit burskap den 14.12.1781 men uppsade det den 3.6.1803. Troligen flyttade han till Kilandahult, ty där undertecknade han och hans hustru *Marg. Helena, född Borg*, det salubrev, varigenom de till *Evangeliska Brödrasocieteten* den 11.3.1802 för 500 riksdaler utom särskild vängåva 10 riksdaler riksgäldssedlar sålde deras under nummer 14 uti andra roten vid Kungsgatan avbrända tomt. Tomten sades vara belägen mellan nämnda societets förut ägda tomt å västra och handlanden O Kullmans å östra sidan varande ödetomter. Tomten försålles ”sådan den nu befinnes efter branden” (”hållandes åt Kungsgatan i bredden 7 alnar men uppe i kvarteret 16 alnar, 2 tum i bredden och lång åt fru Bergmans sida 44 alnar, 12 tum samt före detta Meinekska tomten 44 alnar, 12 tum”).